

ע"פ 61631/12/19 - אשפלט מסחר ותעשיות פלסטיק 1999 בע"מ, צבי עברי נגד מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

ע"פ 61631-12-19

ניתן ביום 17 ספטמבר 2020

1. אשפלט מסחר ותעשיות פלסטיק 1999 בע"מ
2. צבי עברי

-

מדינת ישראל
בפני סגן הנשיאה אילן איטח, השופט אילן סופר, השופט מיכאל שפיצר
בשם המערערים - עו"ד אירית באומהורן
בשם המשיבה - עו"ד שרון פיליפסון

המשיבה

המערערים

פסק דין

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי באר שבע (סגן הנשיא, השופט צבי פרנקל; ת"פ 55426-10-18) אשר הרשיע את המערערת בעבירה של העסקה של שני עובדים זרים (להלן - **העובדים**) ללא היתר ושלא כדין, בהתאם לסעיפים 2(א)(1) ו-2(א)(2) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן - **החוק**). כן הורשע בפסק הדין המערער - מנהל המערערת - בעבירה של הפרת אחריות נושא משרה בהתאם לסעיפים 5 ו-2(א)(1) ו-2(א)(2) לחוק.

בגזר הדין הטיל בית הדין קמא על המערערת קנס בסך של 40,000 ש"ח בגין העסקת כל עובד, ואילו על המערער הוטל קנס בסך של 10,000 ש"ח בגין העסקת שני העובדים. כמו כן חויבו המערערים לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה על פי החוק למשך 3 שנים.

2. בפתח הדברים הגענו לכלל מסקנה כי יש לקבל את ערעור המערערים ולזכותם.

3. בקליפת אגוז נציין כי המערערת (חברה משפחתית) העסיקה במפעלה בתקופות הרלוונטיות כ-120 עובדים, רבים מהם עובדים זרים. בעקבות ביקורת שנערכה ביום 23.4.17 נמצא כי המערערת העסיקה באותו מועד תשעה עובדים זרים, לשלושה מהם - העובדים מושא כתב האישום המקורי, לא היה היתר כדין. מדובר בעובדים אזרחי אריתריאה השוהים בישראל ואשר החזיקו מעת לעת רישיון זמני לישיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952. לגבי שוהים כאלה אין המדינה אוכפת את איסור העסקתם ללא היתר העסקה.

מסתבר כי מעת לעת שוהים כאמור הציגו למעסיקים שונים, ובכללם למערערת, אשרות שהייה שקשה להבחין כי אינן אותנטיות. המדינה היתה מודעת לקושי האמור ובשל כך החל משלב מסוים יצרה מנגנון לבחינת האותנטיות של הרישיון. כמו כן שעה שמעסיק הציג לפניה אשרה שהתבררה כמזויפת, לא ננקטו כלפיו צעדי אכיפה כלשהם ביחס לתקופה הנוגעת לאשרה המזויפת, ככל הנראה משהדבר נגע לטענת טעות במצב הדברים.

כאמור ולענייננו, במהלך הביקורת נמצא כי המערערת העסיקה תשעה עובדים זרים, שישה מתוכם עם אשרות כדין. כפועל יוצא מכך, כתב האישום המקורי הוגש בגין העסקתם שלא כדין של שלושה עובדים זרים. בהמשך, לאחר שהומצא תצהיר של אחד משלושת העובדים הללו, שלפיו הוא הציג למערערת אשרה (שהתברר שאינה אותנטית), נמחק עובד זה (להלן - **העובד השלישי**) מכתב האישום. משנמצאה אשרה נוספת (שהתברר שאינה אותנטית) בגין חלק מתקופת העסקתו ללא היתר של אחד משני העובדים הנותרים, תוקן כתב האישום בהתאם (כלומר צומצם פרק הזמן שבו נטען שהועסק שלא כדין). כתב האישום המתוקן מתייחס, אפוא, לשני עובדים זרים בלבד (להלן יחד - **שני העובדים**).

4. המערערים טענו בבית הדין האזורי כי בהתאם לנהלי העבודה וההנחיות במערערת, כל עובד שנקלט לעבודה בשירותה עובר תהליך קליטה מסודר, והוא הדין לגבי עובדים זרים. לגבי האחרונים, אחד משלבי הקליטה הוא הצגת אשרת עבודה ותיוק העתק ממנה במשרדי המערערת, וכך הוא בעת שתוקף האשרה מסתיים. לטענתם, גם שני העובדים הציגו למערערת, עובר לקליטתם בשירותה, אשרות שנחזו להיות כדין, אולם ככל הנראה נוכח תקלה משרדית בתיוק העתקי האשרות, הם לא נמצאו בידי המערערים במועד עריכת הביקורת ולאחר מכן. לטענתם, הדבר נובע מכך שמנהלת החשבונות של המערערת דאז - גב' חיימוביץ' (אימו של המערער) (להלן - **גב' חיימוביץ'**), נהגה לזרוק את העתקי האשרות הישנות, עת התקבלה האשרה החדשה. בתמיכה לטענה זו הוצג תצהיר של העובד השלישי ובו נטען כי הוצגה אשרה וכן העידו המערער ומנהל הייצור שהוא גם הממונה על קליטת העובדים במערערת - מר אלכס אקסלרוד (להלן - **מר אקסלרוד**) בנוגע לדרך הקליטה של עובדים זרים.

5. בית הדין קמא דחה טענת המערערים לפיה הוצגו להם אשרות הרלוונטיות לשני העובדים וזאת, בין היתר, מהטעמים הבאים: בית הדין קבע כי יש לתת משקל לעובדה שבעת חקירתם בפני חוקרי המשיבה המערער ומר ליעד בנו - חשב המערערת (חתנו של המערער) (להלן - **מר בנו**), לא טענו שגב' חיימוביץ' לא נהגה לשמור את האשרות הישנות. הוא הדין לגבי העובדה שרק במהלך עדותו של מר בנו בבית הדין נטען לראשונה כי כל אימת שעובד זר חידש את האשרה שלו, נזרקה האשרה הקודמת שלו, שפג תוקפה. בית הדין התייחס לעדות של מר בנו, שלפיה ניסה לברר עם גב' חיימוביץ' היכן העתקי האשרות החסרים של שני העובדים וכי "**היא לא נתנה לי תשובה ברורה, היא לא מצאה את זה והייתה קצת מבולבלת. קרה לנו שבעבר היא שכחה או איבדה מסמכים**". אך קבע כי משנמנעו המערערים מלהעיד את גב' חיימוביץ' מחדל זה פועל לחובתם. לטעמים נוספים נתייחס בהמשך.

6. לאחר שבחנו את טענות הצדדים בכתב ובעל פה באנו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל וכי יש לזכות את המערערים ביחס לעבירות שבהן הורשעו, ולו מחמת הספק הסביר שמתעורר בנסיבות העניין. טעמינו לכך נפרט להלן.

7. נקודת המוצא בהליך זה היא שלשני העובדים לא היו אשרות כדין בתקופה נשוא כתב האישום. במוקד הדיון עומדת השאלה העובדתית האם שני העובדים הציגו בפני המערערת אשרות הנחזות להיות תקינות. שכן, גם לדעת המדינה אם נעשה כן לא היה מקום להעמיד את המערערים לדין (ראו למשל עניין העובד

השלישי וצמצום התקופה ביחס לאחד משני העובדים).

8. בפני בית הדין האזורי עמדה עדותו של מר אקסלרוד. הלה העיד כי הוא זה שקולט את כל העובדים הזרים במערערת, בודק את מסמכיהם ומוודא שניתן להעסיקם. כן העיד כי הוא מצלם את האשרות ומעביר את ההעתיקים להנהלת החשבונות של המערערת. במהלך עדותו נשאל מר אקסלרוד: **"מה היתה ההנחיה שנתנו לך לגבי העסקה, יכולת לקבל עובד ללא אשרה?"** ותשובתו היתה: **"לא. בשום פנים ואופן לא קיבלתי עובד ללא אשרה"**. עוד ציין כי קלט לאורך זמן מאות עובדים וכי כל האשרות הקודמות נבדקו על ידו והועברו על ידו לגב' חיימוביץ'. אכן גב' חיימוביץ' לא הובאה לעדות, אך שעה שאין טענה נגד הסברי המערערים לכך - גילה המתקדם (במועד הדיון בת 87) ומצבה הרפואי, יש קושי להגיע למסקנה ברורה בנוגע להימנעות מלהעידה. במאמר מוסגר טוב היה לו נשמרו העתקי האשרות. לדעתנו אין בכך כדי לשנות מהמשקל שיש לתת לעדותו של מר אקסלרוד שכאמור שפך אור על התנהלות שעל פניה נראית סבירה שעה שהמעסיק סבור כי הוצגה לו אשרה כדין (שהרי העתק ממנה מצוי אצל המשיבה).

9. לא מצאנו שבית הדין האזורי התייחס למכלול עדותו של מר אקסלרוד, שהוא עד מפתח בשאלה העובדתית שלפנינו. מדובר במי שהיה מופקד מטעם המערערת על קליטתם של העובדים הזרים לשירותה ובדיקת מסמכיהם. כעולה מעדותו, מר אקסלרוד היה ער לחשיבותן של האשרות, חידושן ושמירת העתקים מהן במשרדי המערערת. נדגיש כי בית הדין האזורי גם לא קבע ממצא כלשהו הנוגע למימנות עדותו של אקסלרוד. הנה כי כן, עדות משמעותית זו לא קיבלה ביטוי בהכרעתו של בית הדין האזורי ונראה שדי היה בה, כשלעצמה, כדי לטעת ספק סביר שיוביל לזיכוי המערערים.

10. במסגרת נימוקיו הוסיף בית הדין האזורי כי אין לקבל את טענת המערערים שלפיה המשיבה התרשלה בכך שלא חקרה את שני העובדים. בית הדין קבע שהיה על המערערים לגבות מהם תצהיר, שעה שהיה ידוע להם שאין בידיהם אשרות תקפות.

קביעה זו מעוררת קושי. ונסביר. המערערים פעלו לקבלת תצהיר מהעובד השלישי אשר פירט את אופן חידוש האשרות והמצאתן למערערת. בעקבות תצהירו, חזרה בה המשיבה מכתב האישום ביחס אליו. המערערים טענו, והדבר נתמך בעדותו של המערער, כי מאמציהם לאתר את שני העובדים ולהביאם לעדות העלו חרס. לגבי אחד מהם אמנם עלה בידיהם לאתר, אך כל מאמציהם להביאו לעדות, לרבות באמצעות צו הבאה, עלו בתוהו. בנסיבות שכאלה מוקשה לזקוף לחובת המערערים את אי העדתם של העובדים.

11. לאמור נוסף כי ממבט על מצטיירת התמונה הבאה: מבין תשעה עובדים שהועסקו על ידי המערערת במועד הביקורת לשישה היתה אשרה כדין. מבין השלושה שהועסקו באותו מועד ללא אשרה כדין, לגבי אחד (העובד השלישי) נמחק כתב האישום משהתקבלה הטענה כי הציג למערערת אשרה שהתברר כי אינה אותנטית. לגבי אחד משני העובדים שנותרו צומצם כתב האישום, משאותרה לגביו אשרה שאינה אותנטית שהציג למערערת. בהינתן אלה ובהינתן השיקולים הבאים: עדותו של מר אקסלרוד שלא נסתרה; בנסיבות העניין היתה מניעה מלהעיד את העובדים מושא כתב האישום ולברר גם באמצעותם את הסוגיה העובדתית האמורה; העובדה כי לא נמצא ליקוי אחר הנוגע להעסקתם של העובדים הזרים שהועסקו במהלך הביקורת (נעשה ביטוח רפואי, תלושי שכר, דו"חות נוכחות ועוד), תומכת ומחזקת את טענת המערערים כי הם נוקטים את כל האמצעים להעסקה כדין של העובדים הזרים ובכלל זה בנוגע להצגת אשרה בתוקף.

12. **סוף דבר** - הערעור מתקבל, ואנו מורים על זיכויים של המערערים. גזר הדין מבוטל. ככל ששולם על

ידי מי מהם הקנס, הוא יושב להם.

על פסק הדין ניתן לערער לבית המשפט העליון לאחר קבלת רשותו לכך. בקשת רשות ערעור יש להגיש לבית המשפט העליון תוך 45 ימים ממועד קבלת פסק הדין.

ניתן היום, כ"ח אלול תש"פ (17 ספטמבר 2020) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

**מיכאל שפיצר,
שופט**

**אילן סופר,
שופט**

**אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד**